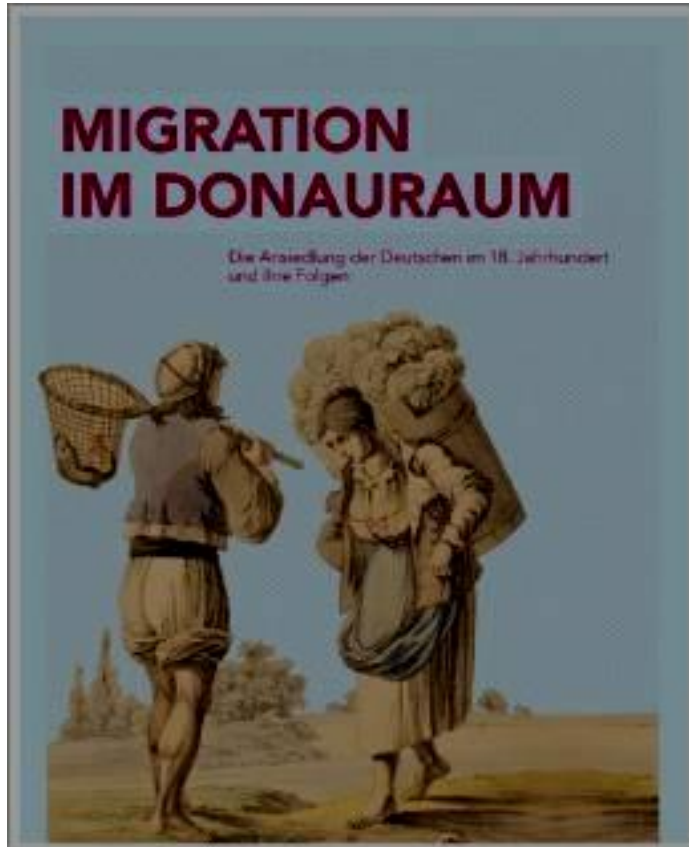
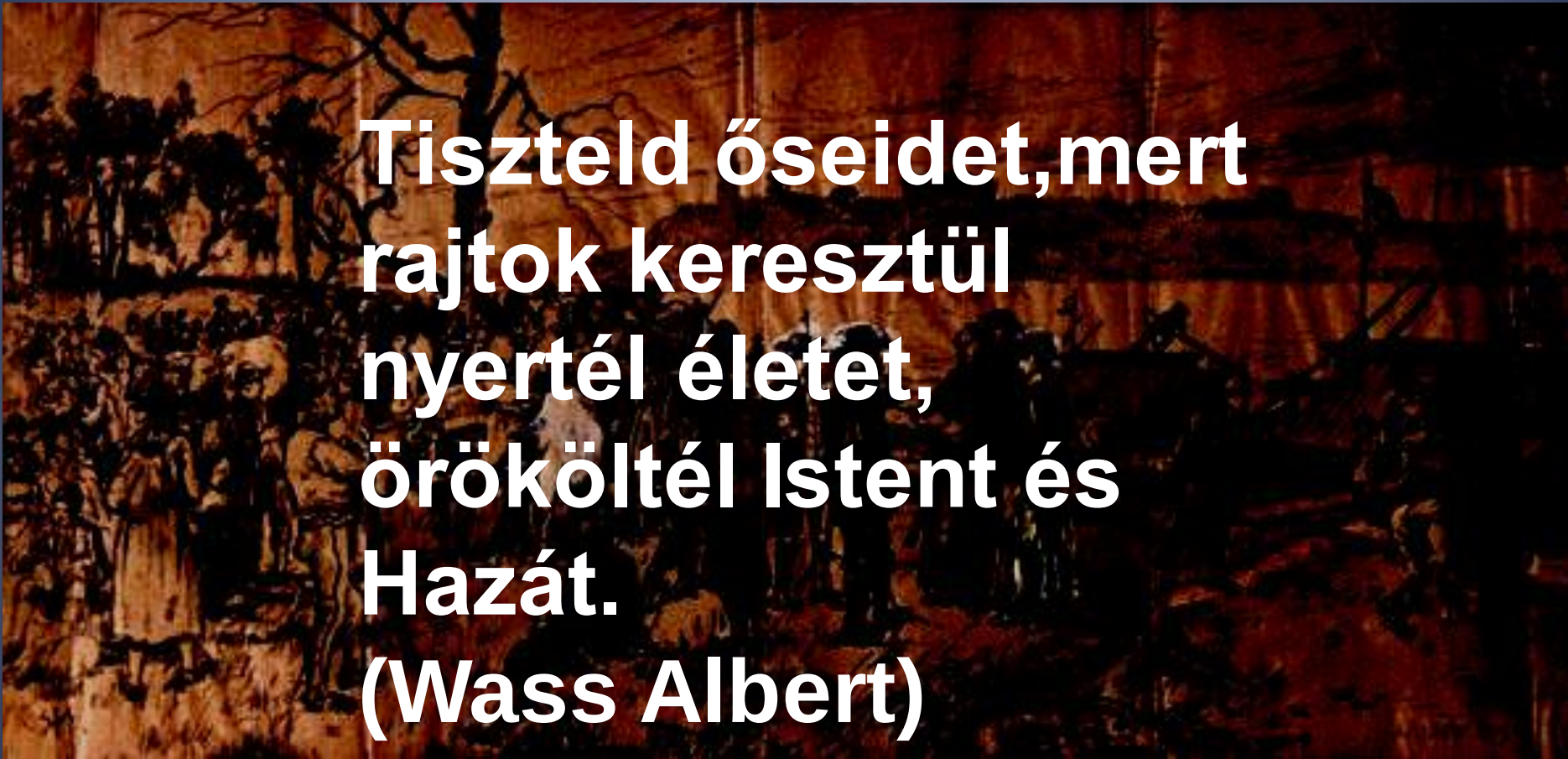


Őseinknek nehéz sorsa volt



Biatorbágy 2023. június 24



**Tiszteld őseidet, mert
rajtok keresztül
nyertél életet,
örököltél Istent és
Hazát.
(Wass Albert)**

**„ Az emlékezet egyfajta híd a múlt és a jelen között.
Hiányában elsüllyed a múlt, zátonyra futhat a jelen.”**







2009/05/27 13:4

- Miért? Mikor?
- Hogyan? Honnan?





Az akkori Németország kis fejedelemségekből áll. A francia-svéd betörésektől nem tudták megvédelmezni alattvalóikat.

- **Megszaporodtak a természeti csapások.**
- **Csak egy gyermek örökölhette földet.**
- **A jog nélküli paraszti réteg felduzzadt.**
- **Magyarország végső harcát vívta a törökkel. Az elvadult területeken dolgos kézre volt szükség.**

Heilbronn lángokban



Rabszolgavásár



Buda felszabadítása 1686



Az egyesült európai seregek, Lotharingiai Károly, Bádeni Lajos és Savoyai Jenő vezetésével 1686-87-ben hozta meg a magyaroknak a töröktől való szabadulást. (Benczúr Gyula festménye)



- „Obi populus, ibi obulus” (latin mondás)
bulus., Ahol a népesség, ott a pénz. (római bölcsesség)
Ahol a népesség, ott a pénz.

1689. augusztus 11-én I. Lipót császár kibocsátotta az első Habsburg népesedési pátenst, mely kedvezményeket ígért a betelepülőknek, mint például 3-5 év adómentesség, olcsó szőlőtelkek, házhelyek, és több, az ipart és a bányászatot segítő intézkedés.

III.Károly- Mária Terézia-II.József







In der Röm: Kaiser: auch zu Hungarn / vnd
Bohaimb Königlichem Majestät Unsers aller gnädigsten Herrn / in Sache des

Ungarischen Einrichtung. Aber beordnieten Commission wegen / wird hienüt Allniglichen / Deme solches zu
 renken vermerken ist / aller Dreyen Für- und Kaiser Landes zuernehmen gegeben / Das schalte höchstgedachte Kaiser: und Königl. Majestät
 zu dieser Aussicht: wider Erpedung / und Verordnerung derselben durch eine Zeit weider dem inn- und äußerliche Krieg / und defwegen von al-
 len Ertzen verargenisse sin- per- und Durchführ- und Verrichten so großer sorgep Feindlicher / als eigener Armaden, und Auxiliar Bölder
 fast adinstlich zu Grund gerichtet / und abgedenn Erb Königlich Hungarn aller gütlich menschlischen / alle / und jede / was Standes / Nation,
 und Religion inn- oder außer Landes die feind / welche sich in gedachten Königlich Hungarn / und denselben angehörigen Landen Hauptlich
 wider zulassen zuht / und sin haben / sorgep in Städten / als auß dem Lande für strep Hungarn / und Linertanen / jedoch respectu deren andern
 Erbländer: die eben dem Zeit mehrere Linertanen zu hürten nützlich haben / gegen Vorhaltung ordentlicher Loß- Brück gütlich an / und em

punkten: Und daß demselben nicht allein die Häuser in Städten und ein ganz geringer Procent/ vnd Wetz: auf dem Land aber gar vmbsonst samte darzu erforderenden ge-
meinsamen Haupt Gründen eigenthümlich cum iure perennali & alienandi facultate eingegeben werden: Sondern auch / damit jeder desto besser sein Haus/ vnd Gründe
vertheilen/ und zum Genuß zubringen/ Zeit vnd Gelegenheit haben möge/ andern/ vnd zwar denen Grundbesitzern drey/ vnd denen Aufwandschönen/ zwei selb- größte Lincolien auff-
zulegen haben: Fünfz Fünf Jahr von allen Wäldern vnd Wobachen verlesen: nicht weniger zu Verquiff deren Bau- Lincolien die Bau- Materialien auff jedes eigenen Lincolien
aller Straßen/ vnd ohne Separation einer Mauer/ oder andern Bedürfnissen aufzubringen / vnd zu verkaufen erlaubet: nach Ausgange deren Fünf Jahren aber jedweder
die allgemaine Aulasten vnd Onera/ wie auch gewöhnliche Herrn Wäldern vnd Wobachen/ die aber Ihro Kaiser/ vnd Königl. Majestät für sich in diesen neu eroberten Ländern
auf ein ansehnliches nemlich drey Tsal in der Wochten annahm haben wollen/ zu zahlen/ zu tragen/ vnd zu kaufen schuldig seyn/ auch da ein/ oder andern in dieser/ oder jener Beson-
dern Stadt/ vnd Dorf/ oder in einem Königlich judischen nicht gelüste: Jedem sein Domicilium in dem Komarcich nach belieben zu translociren: oder gar zu emigriren
denen Reichs Erbkaisern annahm Fünf Jahren solle. Ueber dieses haben mehr hochsachbacher Kaiser/ vnd Königl. Majestät auch hertshapts nöthig zu seyn gndigst befunden/ daß der-
nen Künigern vnd Handverrechnen/ obsonder selbe in ansehnliche Zünften / oder Collegia ab- vnd einzupellen: nichts diplomirter für dinstmahl/ vnd biß auff andere Zeiten die so hochbar-
re Majestät/ vnd Einbolken deren Geburts/ vnd Ehre/ Procent/ auch schwere Observanz deren anderwertigen Handwercks- Ordnungen/ wann selbe ihre Kunst vnd Handwerk
nur wol vertrieben/ allerding nachzusehen/ vnd aufzuhalten: forderst aber zu Einführung deren Manufacturen/ vnd Commercen/ auch Fortpflanzung deren in diesem Kö-
nig reich vnterschieden Vertheilung besondere/ vnd gemeinsame Privilegien zu vertheilen/ vnd sonst gute Policy- Ordnungen zu Erhalt/ vnd Vermehrung der Burger vnd Hau-
schaften einzuführen. Zumahlen aber die ansehnliche Würdigung dieser ansehnlichen Intention biß solche recht Kund vnd Wißend werde/ auch die Beschaffenheit der Sache es selbst
zulasse/ vermahnt 3 portio/ noch ein geraume Zeit erfordert: hinacgen biß dahin vil tausend deren fruchtbarsten Grundstücken ja fast ganze Landtschaften vngewohnt bleiben/ vnd
je lauter/ je mehr vermehren. Solchemnach ist weiter Ihro Kaiser/ vnd Königl. Majestät anndlicher Will/ vnd Meinung hienittels pro remedio temporaneo zuver-
ordnen: daß allen vnd jedem ohne ausnahm/ wer da wolte Grundstücke/ als Aecker/ Wiesen/ Weinberg/ vnd Gärten vmb ein geringes Schreygeld/ vnd bloß gegen Rückung ei-
nes Pignora Dinsti in recognitionem Dominij außer der Forderung abzulösen/ vnd zu bauen erlaubet seynsolle: Dergestalt/ daß wann drey fünfziger Ab- vnd Einzahlungen der-
ten Gründen solch abzulösen Grundstück andern Grundbesitzern/ oder der Gemein: als Haus/ oder Weinan Grund nicht zuschleusen dem jenigen/ der solche gebaut/ vor andern
vnd die zubührende Tax zuverkaufen: oder da es eines dessen altem Haus auff dem Land zugestallt wurde/ obgedachtermaßen vmbsonst eigenthümlich verbleiben: Im
reiteren aber dem vorigen Bauman/ da die Rechnung noch in Feld/ oder Weinberg steht/ die Bau Lincolien respectu solcher Rechnung völlig zu refundieren/ vnd zum Genuß
seiner Rube noch darüber die Halbe Rechnung pro tunc zulassen: In denen Weinbergen jedoch/ weil auß ihnen der Genuß der ansehnlichen Erhebung Bau erst in drey/ oder
vier Jahren zu hoffen/ die Rube extra nach dem an jedem Ort gewöhnlichen Baupohn zu erseyen seye. Neben in der Kaiserl. Residenz Stadt Wien/ den 17. Augusti drey
Am tausend Sechs hundert Neun vnd achtzigsten Jahres.

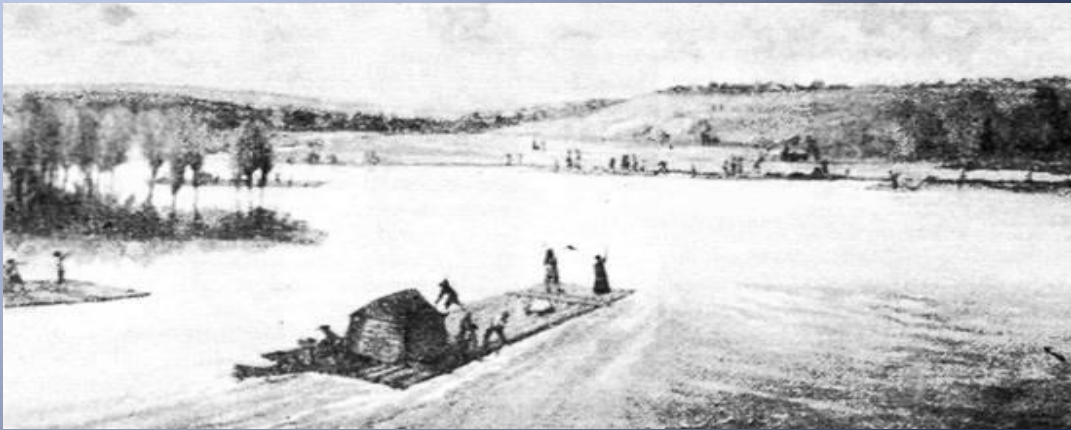
Leopoldus Cardinalis
à Kollonich, Episcopus Laurientis.

Petrus Korompaij,
Episcopus Nitriensis,

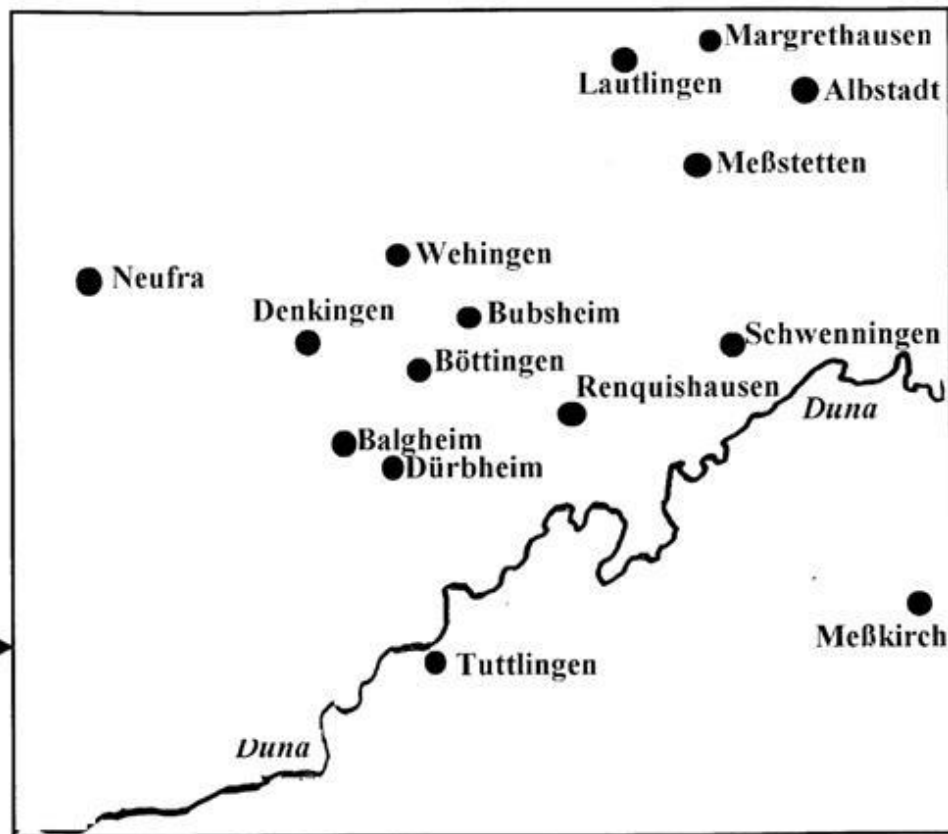
[illegible]

Ulmer Schachtel (ulmi doboz vagy skatulya)





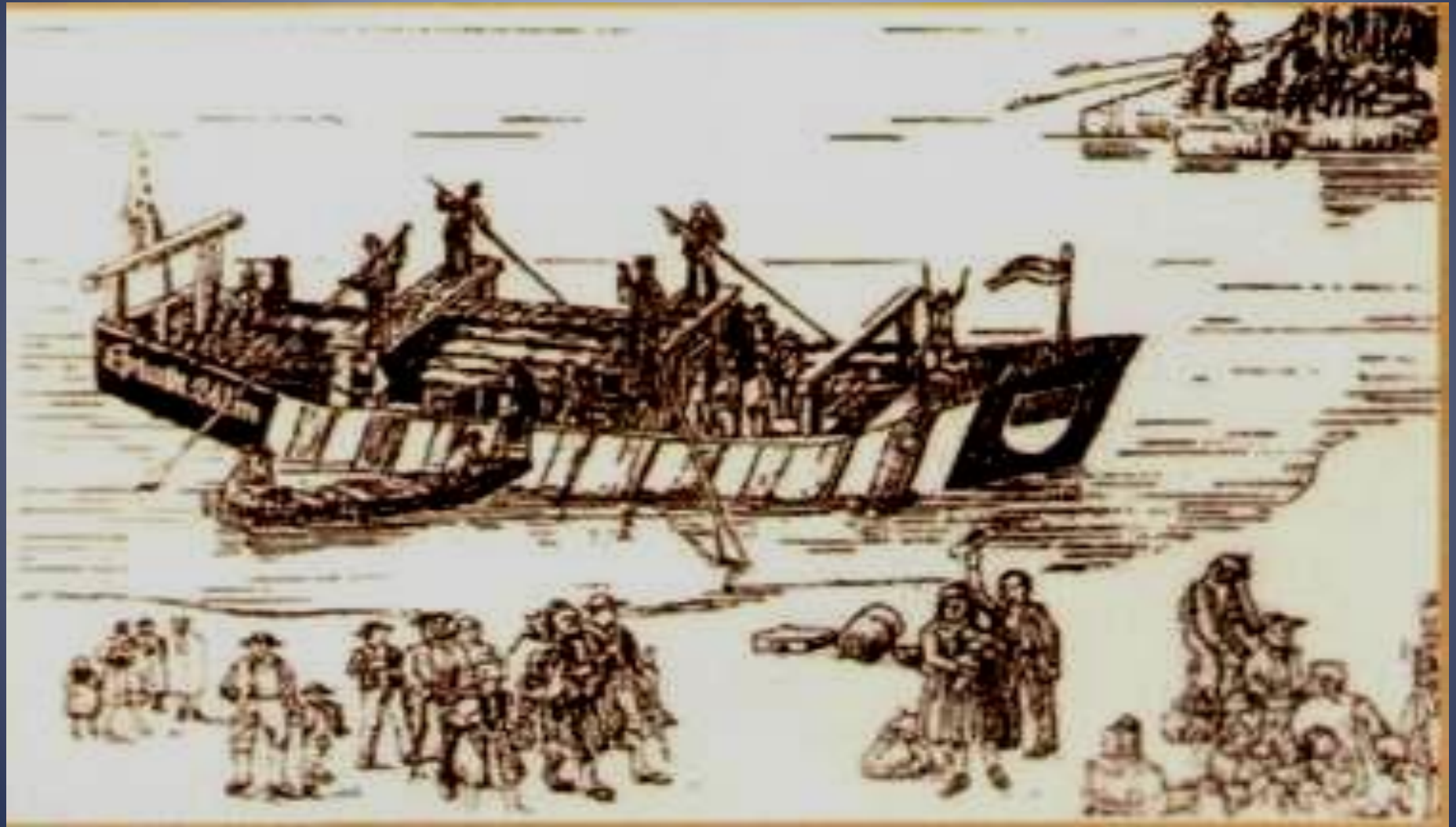




Ulm



Indulási helyek: Ulm, Günzburg, Regensburg.



Regensburg



Passau





DER STRVDDEL AN DER DONAV.



Der Strudel an der Thonau.



Melk



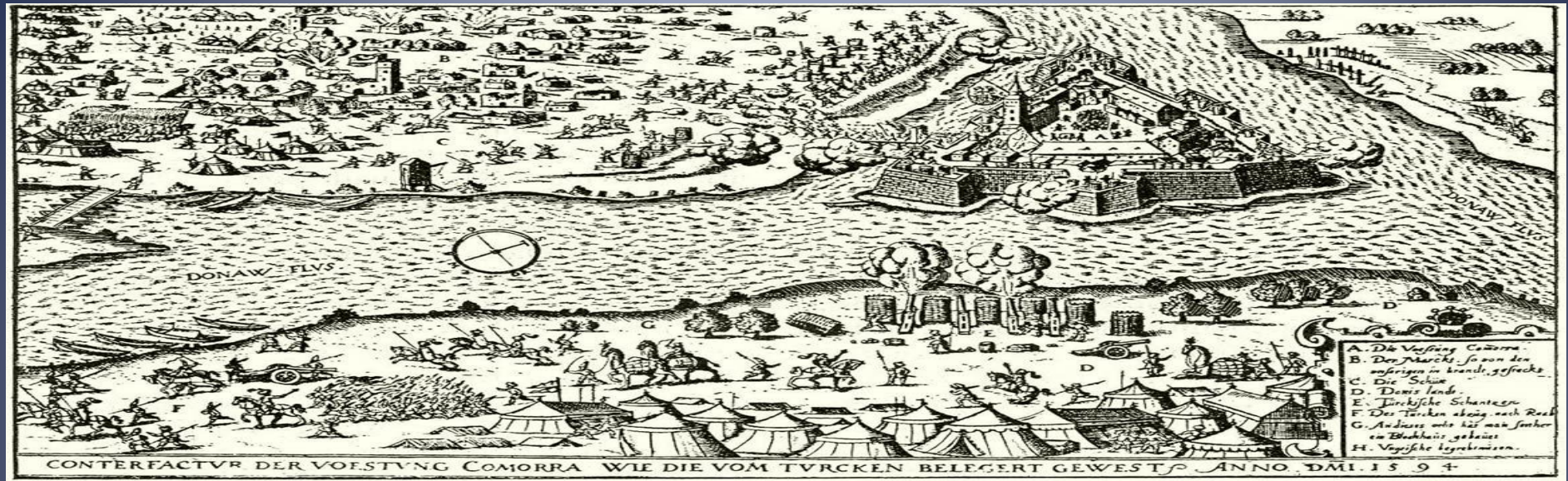
Pozsony

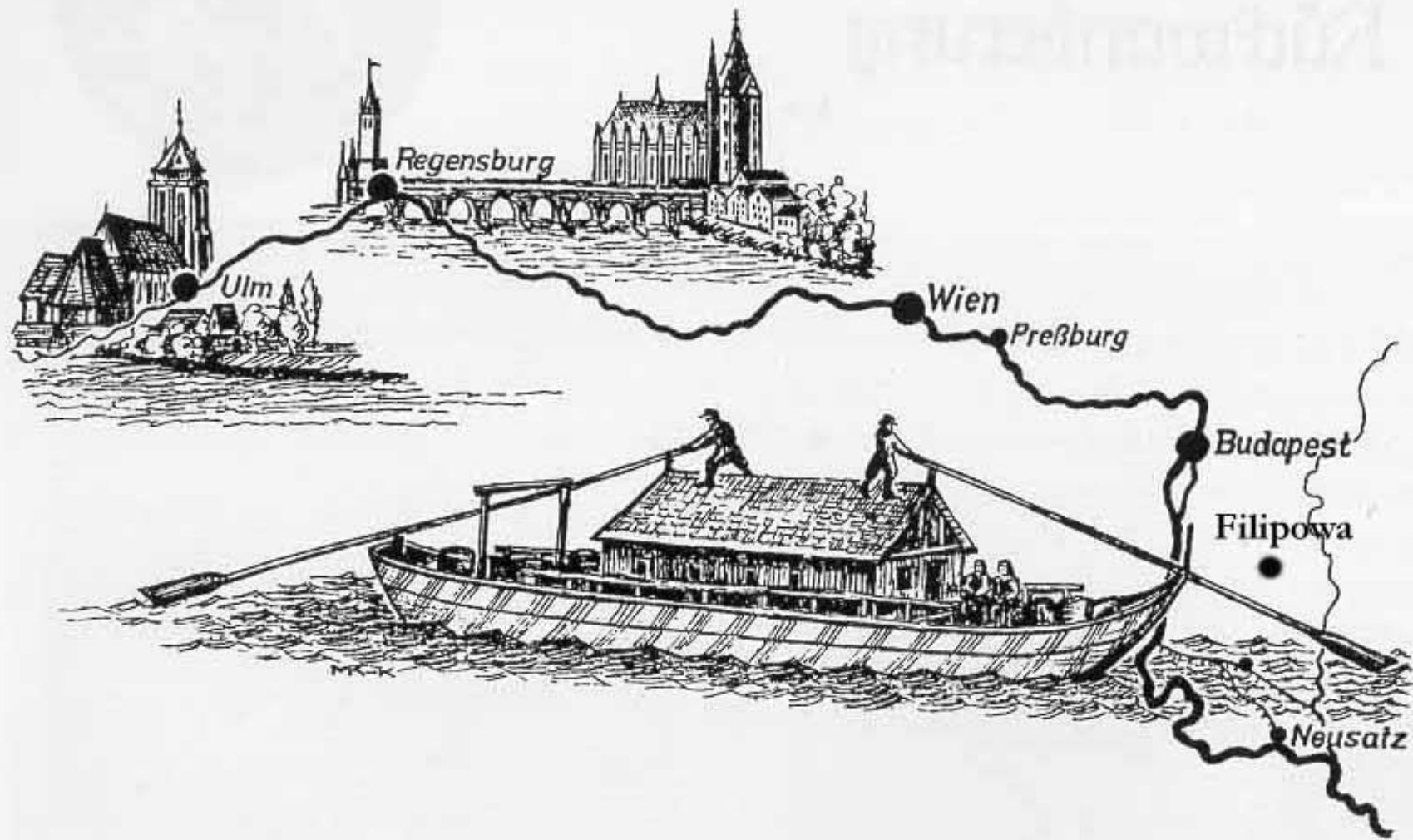


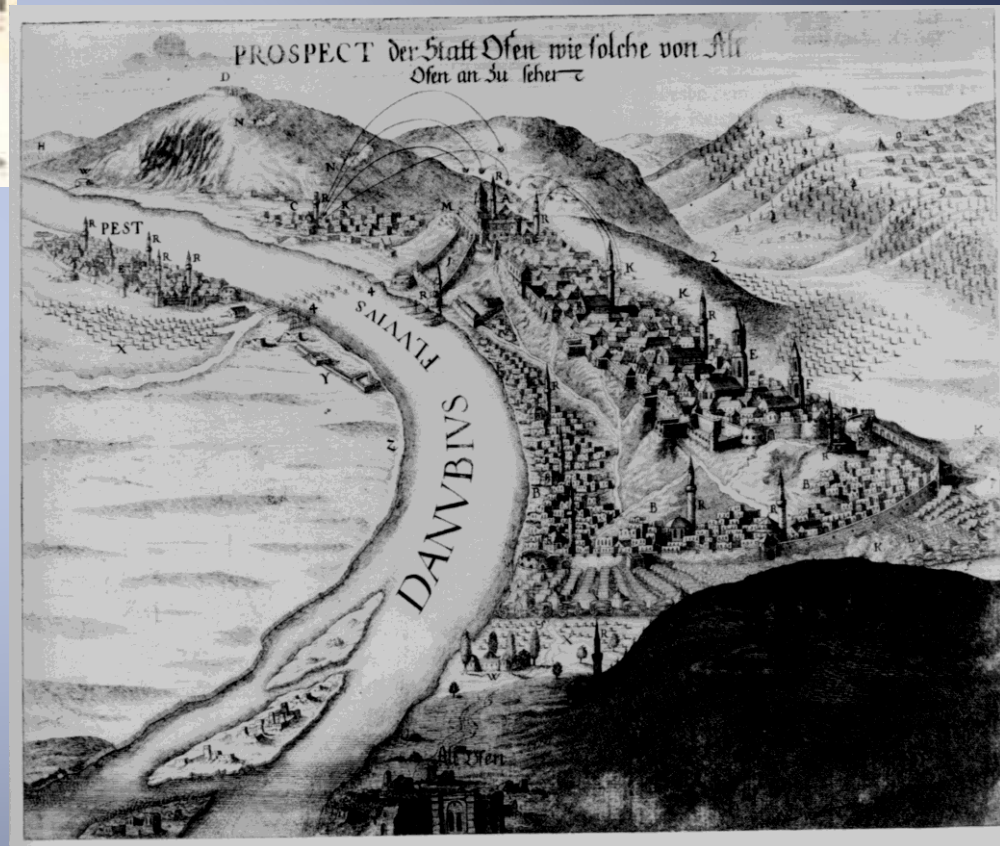
Győr -Raab

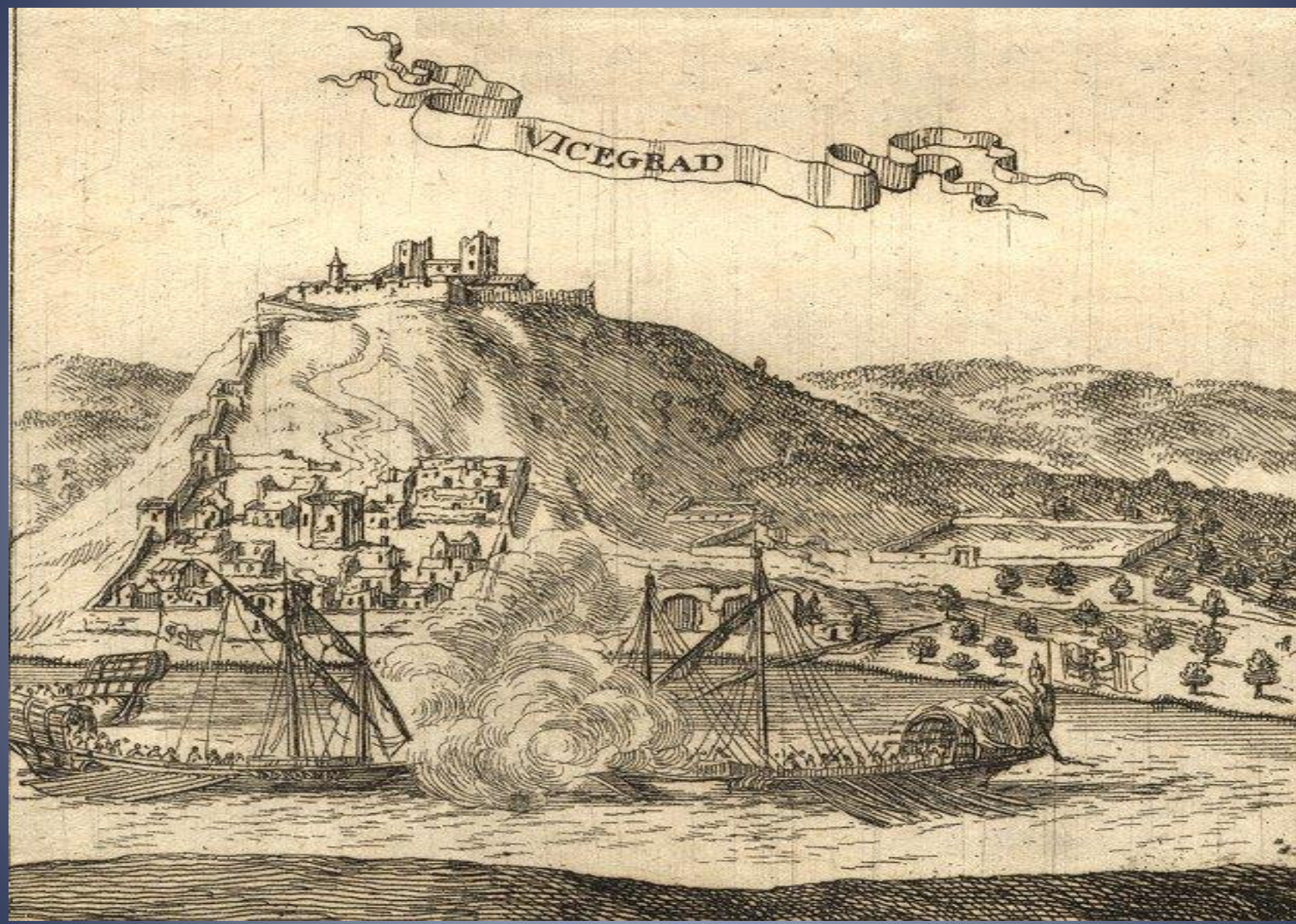


Komárom









Visegrád



Eine Ulmer Schachtel vor dem Gellértberg
in Budapest



Tovább







Megérkezés az új hazába. (Stefan Jäger festménye)



Megérkezés az új hazába (Stefan Jäger festménye)



KÖLTEMÉNYEK A BETELEPÜLÉSI IDŐKBŐL

*A Duna csak folyik és folyik
éjjel-nappal a tenger felé.
Hullám hullámot von maga után
de egyet sem látsz már.
Minden tavaszon visszatérnek a fecskék,
a gólya is megérkezik,
de akik Magyarországra mentek,
soha vissza nem térnek.*

*Magyarország a leggazdagabb ország,
sok bor és búza terem ott.
így mondták Günzburgban,
a hajók már készen állnak,
ott sok hal és vad és szárnyas van
és végtelen a legelő.
Aki most költözik Magyarországra,
arany idők várnak arra.*

*A kedvesem is szerencsét próbált,
de nem csak úgy kedvtelésből,
és mielőtt az orgona harmadszor nyílik,
feleségül veszek, - mondta.
Hét, hét hosszú esztendő telt el,
bárcsak lehetnék a kedvesemmel,
de senki nem tudja, hol a sírja.
(ismeretlen szerző)*



- Honnan jöttek?
- Sokan Schwabenlandból, azaz Svábföldről, a mai Württemberg területéről.
- Jöttek: Elzászból, Hessen tartományból, jöttek svájciak, frankok , tiroliaiak.
- Letelepédtek: Pest-Fejér-Veszprém megye.
- Tolna-Baranya-Somogy megye
- Kelet-Magyarország – Szatmár megye
- A budaörsi Hauserek a Fekete erdőből, Riedböhringenből jöttek. A Herczogok a svájci Hornussenből érkeztek.

Mikor?

- A telepesek több hullámban érkeztek. Az elsők közvetlen a török kiűzése után. III. Károly megkezdte a Bánát és Tokaj vidékének betelepítését. Arra inti őket, hogy visszafogadásra ne is számítsanak, ha koldusbottal a kezükben visszatérnének. Mária Terézia uralkodása alatt folyamatosan zajlott a telepítés. II. József idején is tartott.
- 1806-tól Württemberg megtiltotta a telepítést.

- **15. sz. vége** 4-4.5 millió - 3 millió 200.000
- **17-18. sz. fordulója** 3-3.5 millió - 1 millió 750.000
- Egy angol utazó ezt írta: Budától Eszékig nincs egy ép ház sem.
- 12 Buda környéki település közül ötben maradt kis számú lakosság (Zsámbék, Tök, Bia, Páty, Tárnok)
- Budaörs az 1698-as összeírás szerint : „teljesen pusztá”.

Mi várt itt rájuk?

- Egy csoport megérkezését így írja le a korabeli krónikás: Este öntötték ki őket a zöld fűbe, miután hajlék nem volt sehol. A harmatos széna volt a derékaljuk és a csillagos ég a takarójuk.
- Vértesbogláron juhakol volt az első szálláshely.
- Budaörsön előbb volt bejegyezve pince, mint lakóház.
(Hauser József)

Az elsőeknek volt a legnehezebb, mert az évtizedek alatt elvadult földeket nagyon nehéz volt termelhetővé tenni. Először erdőt irtottak, csak azután tudtak szántani.

- Minden emberi gyarlóságuk mellett, telve szorgalommal, istenfélelemmel és erkölcsi erővel érkeztek új hazájukba az elhagyatott pusztaságon új életet teremteni. Önsanyargatásig menő szorgalmuk és legendás takarékoságuk összefüggött azzal a törekvéssel, hogy saját földet vásároljanak. Hamar kialakult a „hungarus tudatuk” – az, hogy ők magyarországi németek.



Torbágy betelepítése:

- A közel másfél évszázados török uralom (1541-1686) után Magyarország török hódoltság alatt álló városainak és falvainak nagy része elpusztult. A települések visszafoglalása jelentős anyagi és emberáldozatot követelt. A keresztény csoportokat Savoyai Jenő és Bádeni Lajos hercegek vezették. Pilis megye 51 falvából a harcok során 32 semmisült meg, míg Pest megye 163 településéből 43 vált a földdel egyenlővé. Dunántúl lakossága a török idők alatt 900 000-ről 360 000-re csökkent.

- Az új település gyors fejlődésnek indult. Mindig újabb és újabb német telepesek érkeztek. A földeket nagy gonddal és szorgalommal ismét termővé tették. Egy 1720-ból származó népszámlálás adatai szerint a falunak ekkor már 32 adófizető háztartása volt. Ebből 29 család német, 2 család magyar, 1 pedig szláv nevet viselt. Itteni életük kezdet megpróbáltatásai után úgy tűnt, hogy a szorgalmas német telepesek az 1730-as évektől egy nyugodtabb és biztatóbb jövő elé nézhetnek. A földművelés és az állattenyésztés virágzott, a szőlő-, gyümölcs- és zöldségeskertek gazdag termést hoztak. A falu mindig nagyobb és nagyobb lett. Gyakran ültek lakodalmat, a születések száma folyamatosan nőtt.

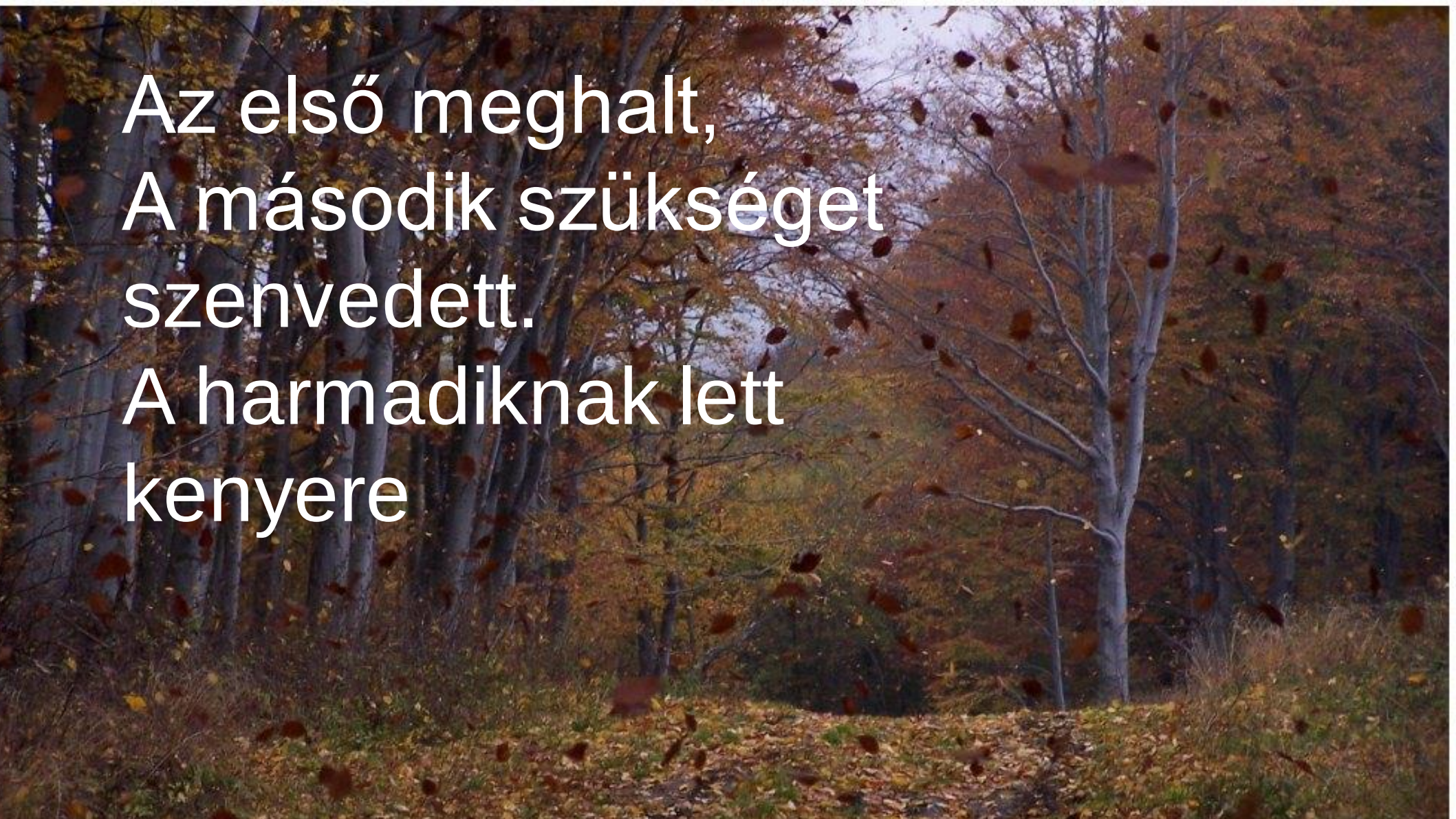
Az első betelepülők nevei

- 1714-1722: Ritsmann, Steiner, Müllner, Folczer (Holczer?), Stark, Hoffer, Düttersdorfer, Steinhauser, Lohr, Pfendtner, Kredits (Kretesch), Kraus, Gauland, Buder
- 1739: Müller, Gruber, Weber, Mayr, Konvax, Pechler, Buder, Teis, Stör, Amschl, Dittersdorfer, Galland, Hoffer, Staner, Reisner, Finck, Rietsmann, Stark, Rausch, Dakscherer (Takscherer)

- E gazdasági felemelkedés idején azonban szörnyű sorscsapás érte Torbágyot. A török harcok által sújtott területeken pestisjárvány tört ki. Az első nagy járvány, ami 1710-ben kezdődött és mindenekelőtt Törökbálinton, Pomázon és más környékbeli falvakban tombolt, Torbágyot még megkímélte. Nem így a második járvány 1738-40 között. Ez már igen sok áldozatot követelt. Az ő emlékükre állították a Szentháromság-oszlopot, ami napjainkban is a katolikus templom előtt látható. (Palovics Lajos)

A pestis



A photograph of a forest during autumn. The ground is covered with fallen brown and yellow leaves. Several trees with thin trunks and sparse foliage are visible in the background. The overall atmosphere is somber and melancholic, matching the text overlay.

Az első meghalt,
A második szükséget
szenvedett.
A harmadiknak lett
kenyere



Család

Akár egy fa ágai,
mindannyian különböző irányba növünk,
de a gyökerünk mindig ugyanaz marad.

**Ahhoz, hogy te megszülethess, szükség volt:
2 szülő, – 4 nagyszülő, – 8 dédszülő, – 16 ükszülő,- 32
szépszülő, – 64 ószülő, – 128 ősszülő, – továbbá 256 – 512
– 1024- 2048 – 4096 őstre.**

**Ahhoz, hogy ma itt lehess, az előtted lévő 12
generációból 4096 őstre volt szükséged az elmúlt 300
évben. (Egy generáció 25 év)**

Állj meg egy pillanatra!

**Mennyi nehézség, kihívás, fájdalom, lemondás, szerelem,
remény szőtte át ezeknek az embereknek a sorsát. Nekik
köszönheted, hogy te itt és most létezel.**

Steinhauser

Hungary, Catholic Church Records

Name: Joannes Steinhauser

Event Type: Baptism

Event Date: 18 Dec 1718

Event Place: Torbágy, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun,
Hungary

Gender: Male

Father's Name: Franciscg Steinhauser

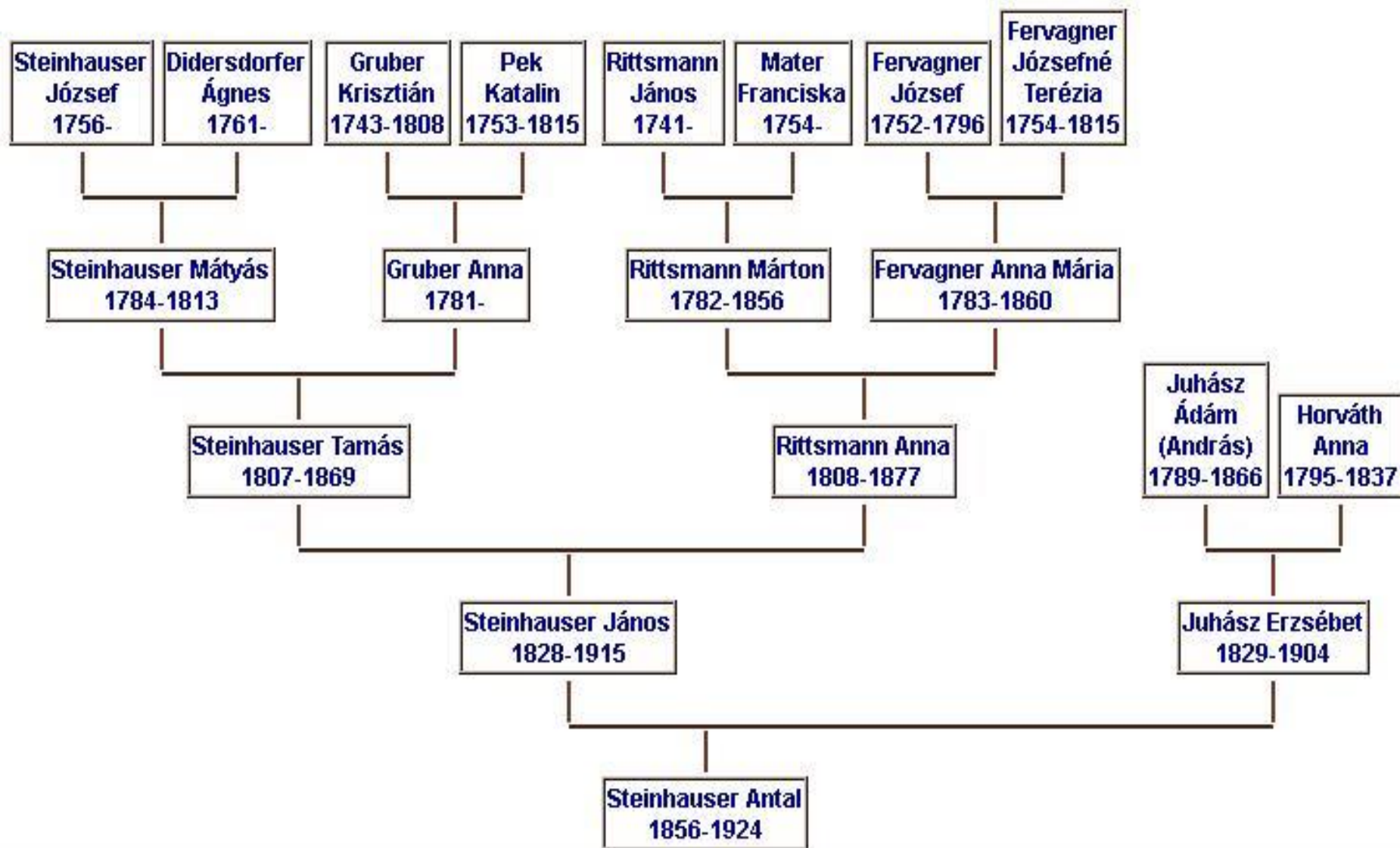
Mother's Name: Barbara

GS Film number: 613607 ,

Digital Folder Number: 004658950 ,

Image Number: 00007

Namen		Status	Mag.	Woch.
22	Ant. Maria Magdalena Millerin	infans	—	13
27	Abt. Joannes Steiner	infans	—	14
St. 7. 21				
28	Joann. Franz. Joann. Hauser	Nicola	26	—
29	Seb. Maria Magdalena Linzin	infans	6	—
30	Seb. Annamaria Riterin Freundlberg	infans	6	—
31	Seb. Elizabeth Riterin	infans	—	—
32	Mar. Barbara Seymelin	infans	17	—
33	Mar. Anna Maria Hamerin	infans	1	1
34	Mar. Maria Magdalena Hamerin	infans	1	6



Egyenesági leszármazottak:

Franciscus Steinhauser 1685 - 1721

sz: 1685 Blönried-Aulendorf

+: 1721 Torbágy

N.Barbara sz:1685

Steinhauser János (*1718 Torbágy)

|

Steinhauser József (*1756)

oo Didersdorfer Ágnes (*1761)

|

Steinhauser Mátyás (1784-1813)

oo Gruber Anna (*1781)

|

Steinhauser Tamás (1807-1869)

oo Rittschmann Anna (1808-1877)

|

Steinhauser János (1828-1915)

oo Juhász Erzsébet (1829-1904)

|

Steinhauser Antal (1856 Torbágy-1924 Bia)

oo Tiefau Rozália (1852 Bia-1921 Bia)

Az ő leszármazottaik az Andresz, a Steinhauser, a Szegfű, a Kászmann-Kummer családok.



Steinhauser Antal

és

Tiefau Rozália

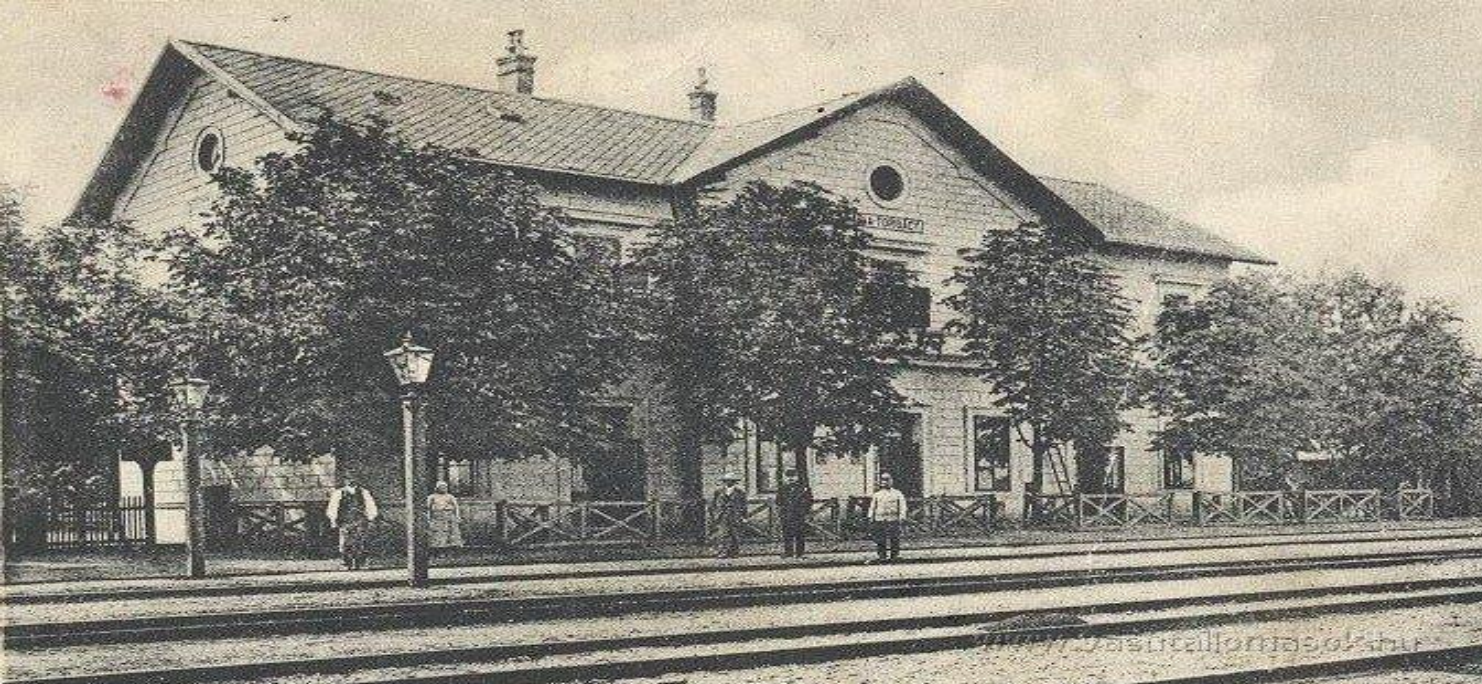
Tiefau Rozália szülei: Tiefau György – Juhász Mária

- 1836-3-22 [Tiefau Terézia](#) – 5 éves korában gyulladásban meghalt.
- 1837-12-25 [Tiefau Mihály](#) - 3 évesen írángolódásban meghalt .
- 1841-3-30 [Tiefau Mihály](#) – 1 évesen írángolódásban meghalt .
- 1843-1-9 [Tiefau Annamária](#) -0 évesen írángolódásban meghalt.
- 1844-8-11 [Tiefau György](#) - 1 évesen írángolódásban meghalt .
- 1846-4-28 [Tiefau Péter](#) - házastársa Dirnberger Borbála. 10 gyermekük született. Péter 89 éves korában aggkori végelgyengülésben hunyt el.
- 1848-8-30 [Tiefau Jakab](#) – házastársa Szieber Anna. 4 gyermekük született. Házassági tanuk: Spielmann János és Steinhauser János Andrész János és Hauck István
- 1851-1-2 [Tiefau Mária](#) -0 évesen rángásban meghalt.
- 1852-8-31 [Tiefau Rozália](#) - a mi ősünk – házasságot kötött Steinhauser Antallal.
- 1855-3-1 [Tiefau Mária](#) - házastársa a torbágyi Schnepfeneder Ferenc. 5 gyermekük született.
- 1857-1-28 [Tiefau Erzsébet](#) – nincsenek adatok.



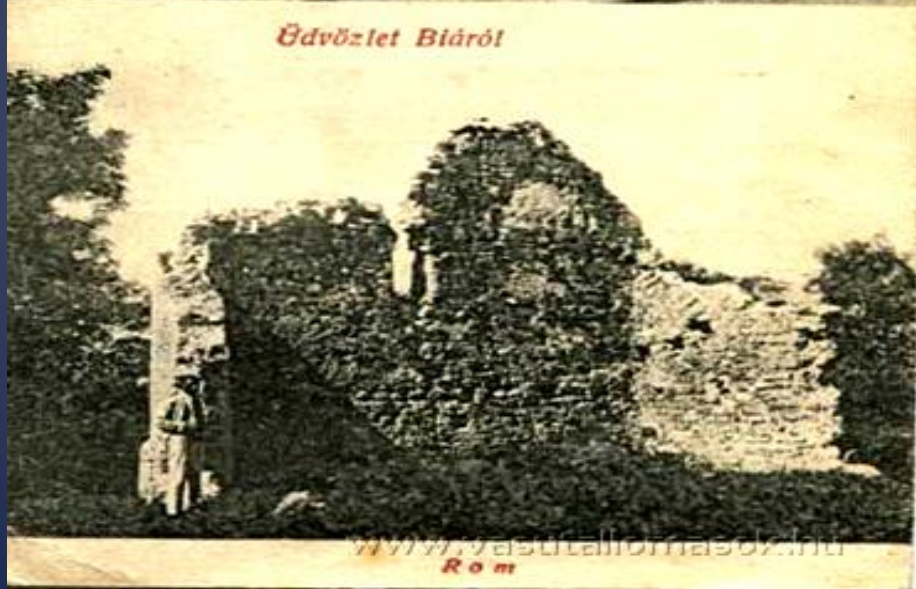
Torbági látkép





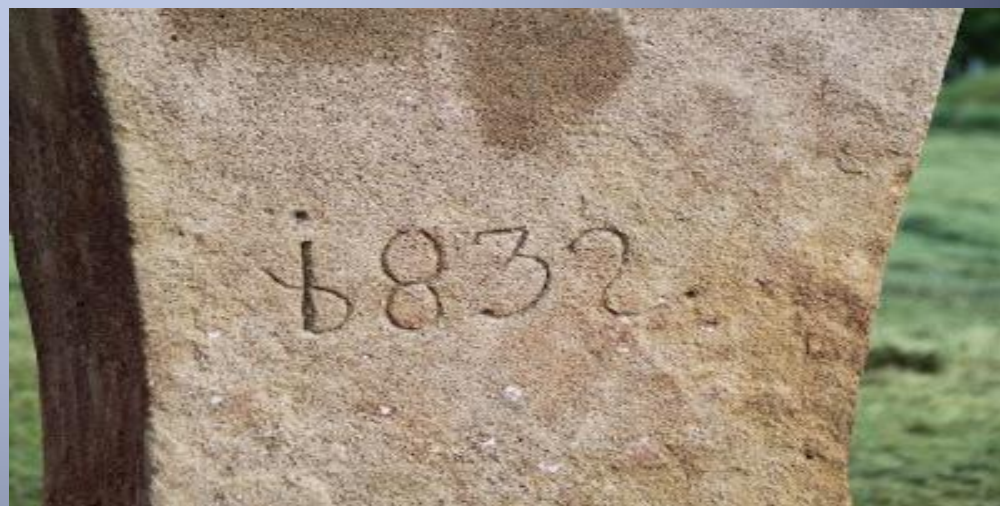


Vasútállomás



Üdvözlét Biáról

www.vasutallomasok.hu
Rom





Róm. kat. templom



Pásztor üzletház



Ref. templom



Utcarészlet



Viadukt

Bia

IV. Károly és Zita királyné a biatorbágyi állomáson 1921. október 22-én.



A vihar 1924-ben



A biai tornado pusztításai.



Biai utcarészlet a tóparton.

(Szabó Elemér felvétele.)

A biai tornado pusztításai.



A biai volt plébánia-épület.

(Vladár Endre felvétele.)



A pátyi országúton. Nagy Imre háza.

(Kovács János felvétele.)



A biai főutca részlete.

(Kramér Imre felvétele.)

Merénylet 1931. szeptember 13.



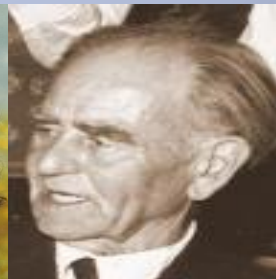
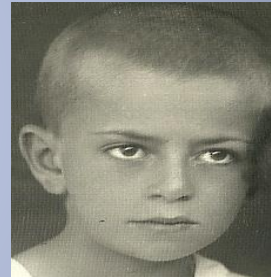
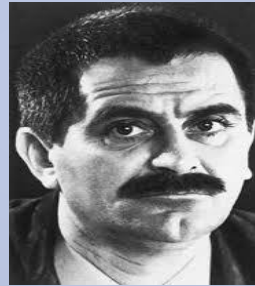
1. és 2. világháborús emlékművek



Az elűzetés (kitelepítés) - 1946.



Az Andresz ág





A Steinhauser ág



A Kászmann-Kummer ág



Vigyázzon rájuk a Teremtő és „Kísérje két szülője
szemmel:
a szellem és a szerelem!” (József Attila)

Köszönöm, hogy meghallgattatok.